Jaarverslag 2000

1. Asielwetgeving

De asielwetgeving is voor de Liga voor Mensenrechten een prioritair punt. In samenwerking met o.a. het Overlegcentrum Integratie Vluchtelingen (OCIV) houden we alle evoluties in het oog.

In juni 2000 ging uiteindelijk de regularisatie van start van hen die reeds geruime tijd in België verblijven zonder wettelijk verblijfsstatuut (onder welbepaalde voorwaarden). Deze operatie zou voltooid moeten zijn tegen juni 2001, maar dit lijkt weinig waarschijnlijk. Vandaar dat er regelmatig gezamenlijke acties en persconferenties werden georganiseerd i.s.m. OCIV, MRAX, Amnesty International e.a. om de noodzaak van een spoedige en correcte regularisatie te benadrukken. Paul Pataer, voorzitter van de Liga, werd lid van de regularisatiecommissie, op voordracht van de Liga. De Liga had tevens een ontmoeting met Pascal Smet hierover op 8 september 2000. In dit verband kan ook het verzoekschrift vermeld worden dat de Liga indiende bij het Arbitragehof over het feit dat regularisatieaanvragers geen recht hebben op maatschappelijke bijstand. Deze actie werd toegelicht op een persconferentie op 7 juli 2000. Het Arbitragehof verklaarde het verzoek tot schorsing onontvankelijk (persbericht 26/10/2000). Het verzoek tot nietigverklaring wordt onderzocht.

De Roma, van wie een aantal werden uitgewezen in 1999, in omstandigheden die de Liga toen heeft aanklaagd, kregen ook in 2000 onze aandacht. Op 8 mei 2000 verspreidden we een persbericht i.v.m. nakende uitwijzingen en op 19 juni namen we deel aan een persconferentie i.s.m. Opre Roma, VMC en OCIV.

Over het nog op te richten Observatorium voor Migratie, dat zowel migratiestromen als de uitvoering van uitwijzingen zou observeren, werd er gecorrespondeerd met minister Duquesne, en ontmoette de Liga Pascal Smet. De noodzaak van zo'n observatorium werd nogmaals benadrukt via een persbericht (15/2/2000). Momenteel ligt er een voorstel ter tafel om het observatorium binnen de schoot van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding te laten werken.

De Liga heeft zich steeds gekant tegen de opsluiting van "illegalen" of asielzoekers in gevangenissen. Deze praktijk werd ook in 2000 nog vastgesteld, zij het in veel mindere mate dan vóór de oprichting van "gesloten" centra voor illegalen.
Op 17 maart 2000 bracht de Liga een bezoek aan het gesloten centrum voor illegalen "Refuge" te Brugge, om er zelf de leefomstandigheden te observeren.
De Liga richtte zich tot minister Vogels i.v.m. haar plannen om niet-begeleide minderjarige vluchtelingen in gesloten centra op te sluiten.

In het najaar lichtte de overheid haar plannen inzake een nieuwe asielwetgeving toe. Het (oude) idee van "safe countries" liet de overheid intussen varen, maar toch is de Liga zeer bezorgd over de voorstellen. In 2001 zal deze materie dan ook op de voet gevolgd worden.

2. Gevangeniswezen

De werkgroep rond het tijdschrift Fatik - nu tevens gekend als "tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen" - bleef ook in 2000 actief, ondanks het ontslag van de inspirerende hoofdredacteur Jef Geboers.

De alsmaar toenemende gevangenispopulatie, de toepassingen van het elektronisch toezicht, de herstelconsulenten die in het najaar tewerkgesteld werden en last but not least het immense verslag van de Commissie Dupont, waren slechts enkele van de dossiers en evoluties die de werkgroep opvolgde. Het werk van de Commissie Dupont, die een voorontwerp van Basiswet voor het Gevangeniswezen en de Rechtspositie van Gedetineerden opstelde, werd extra in de kijker gezet toen Lieven Dupont de jaarlijkse Ligaprijs in ontvangst mocht nemen.

Ook internering blijft één van onze bekommernissen: eind 2000 trof de Liga de eerste voorbereidingen van een studiedag over internering, die zal plaatsvinden op 4 mei 2001.

3. Racisme/discriminatie

De Liga is niet te beroerd om de wet te doen naleven door zelf naar de rechtbank te stappen. Zo verzochten we het Arbitragehof de niet-toekenning van maatschappelijke bijstand aan regularisatieaanvragers onder de loep te nemen. Zo ook verzocht de Liga, samen met OCIV, Ligue des Droits de l'Homme e.a. de Raad van State en het Arbitragehof om zich te buigen over het feit dat de termijn om beroep aan te tekenen bij de Raad van State korter is voor vreemdelingen.

Samen met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding dagvaardde de Liga 3 Vlaams Blok-satelliet vzw's wegens inbreuken op de antiracismewet. Het is evident dat dit proces, dat in oktober 2000 werd ingeleid, op heel wat publieke belangstelling kan rekenen.

Een thema dat ook op publieke belangstelling kan rekenen, en dat ook door de Liga opgevolgd wordt, is het integratiedebat. Begonnen als een polemiek in de geschreven pers, ging de Liga publiek met dit thema en organiseerde een paneldiscussie omtrent het "Failliet van de Integratie".

De Liga ging zich in 2000 ook terug actiever bezig houden met de zogenaamde "schijnhuwelijken". Via een opiniestuk (DM 18/8/2000) werd de vooringenomenheid van de overheid t.o.v. "gemengde" huwelijken aangeklaagd. Een werkgroep van academici, juristen en ervaringsdeskundigen zag het licht in het voorjaar 2000 en ontfermt zich over dit thema.

Ook in 2000 moest de Liga vaststellen dat vreemdelingen nog steeds gediscrimineerd worden in de Belgische wetgeving, niet in het minst via de "dubbele bestraffing" van veroordeelde vreemdelingen die verbannen worden.

4. Ordehandhaving

Reeds in 1999 had de Liga uiting gegeven aan haar bezorgdheid omtrent het zero-tolerantiebeleid van het Lokerse gemeentebestuur. In januari 2000 volgde een

ontmoeting met Lokerse schepenen. In februari woonde de Liga een studiedag over dit thema bij, waarin raadslid Lode Van Outrive als spreker aantrad.
Tevens volgt de Liga de evoluties rond de politiehervorming. De Liga maakte haar bedenkingen bij het federale veiligheidsplan van minister Verwilghen via een perstekst (8/3/2000).

5. Privacy

De publiciteit rond het reeds jarenlang bestaande internationale spionagenetwerk "echelon" verontrustte ook de Liga. De Liga nam contact met parlementairen om de overheid de schending van de privacy ten gevolge van "echelon" duidelijk te maken, en drong aan op het aanstellen van een onderzoekscommissie.

Ook de potentiële schending van de privacy die het oneigenlijk gebruik van getrouwheidskaarten door allerlei commerciële ketens met zich meebrengen, wordt met argusogen gevolgd.

De publicatie van lijsten met de namen van (vermeende) pedofielen, naar Brits voorbeeld, kan ook voor de Liga niet door de beugel, en dit standpunt werd verduidelijkt n.a.v. de lijsten die Marcel Vervloesem openbaar wilde maken.

6. Snelrecht

2000 werd ingezet met hoorzittingen omtrent het snelrecht, waarop ook de Liga uitgenodigd werd te spreken. Ook via enkele persartikelen maakte de Liga haar bekommernis over het snelrecht publiek.

2000 zag de eerste toepassingen van de nieuwe snelrechtprocedure, doch de procedure bleek weinig populair en werd, ondanks de verwachtingen, nauwelijks toegepast in het kader van Euro 2000.

7. Overige thema's

Euthanasie:

Na intense discussie besloot de Liga geen uitgebreid standpunt in te nemen over euthanasie. We blijven het debat wel volgen.

universaliteit van mensenrechten:

Op de Algemene Vergadering van 8 februari 2000 gaf Eva Brems een lezing over dit thema. Op 20 juni ontmoette de Liga professor An-Na' im, een Soedanese autoriteit die momenteel in de VS werkt.

Fehriye Erdal:

Samen met raadslid en advocaat van Erdal, Paul Bekaert, vocht de Liga mee tegen de uitlevering van Erdal aan Turkije. De Liga klaagde bovendien haar behandeling door de rijkswacht aan en haar wederrechtelijke opsluiting nadat de rechtbank haar reeds op vrije voeten had gesteld. Via een persconferentie op 11 mei, via

verscheidene persberichten en via brieven aan ministers Duquesne en Verwilghen maakte de Liga haar standpunten i.v.m. Erdal bekend.

I.v.m. Turkije werd ook de toestand in de Turkse gevangenissen aangeklaagd (persbericht 20/12/2000).

Oostenrijk

De deelname van extreemrechts aan de Oostenrijkse regering baarde de Liga zorgen. Deze bekommernis werd in een persbericht (02/02/2000) uitgedrukt.

Vondelingenschuif

Over dit dubieuze voorstel van vzw Moeders voor Moeders drukte ook de Liga haar afkeer uit.

Vreemdelingen voor de rechtbank

Samen met de universiteiten van Gent en Antwerpen, nam de Liga een eerste initiatief om de communicatie tussen vreemdelingen en de verschillende gerechtelijke actoren te onderzoeken.

8. Educatieve vorming

In 2000 zag de Liga-educatiedienst het licht. Het reeds bestaande aanbod aan vorming naar volwassenen toe werd uitgebreid met een lessenaanbod voor jongeren en scholieren.
De Liga nam deel aan het wereldkamp voor jongeren van Broederlijk Delen, een vijfdaags vormingsprogramma.

I.s.m. Amnesty International Vlaanderen werd er een kennismakingspakket samengesteld dat jongeren een introductie verschaft tot verschillende mensenrechtenthema' s en begrippen.
We vervulden diverse vormingsopdrachten in Vlaanderen en Brussel.

De Liga steunde tevens de eerste stappen van de nieuwe vzw VORMEN, die zich zal specialiseren in mensenrechteneducatie.

De Liga is vertegenwoordigd in de commissie mondiale vorming van de VLOR (Vlaamse Onderwijsraad)

9. Werkgroepen

Fatik:
De werkgroep rond Fatik kwam ook in 2000 geregeld samen om de belangrijkste evoluties binnen het gevangeniswezen op te volgen.

Meldpunt Recht op Actie:
Ook het Meldpunt zette zijn activiteiten in 2000 voort, en onderzocht o.m. een aantal inbreuken op het recht op actievoeren en klaagde een en ander aan via

persberichten.

Werkgroep Internering:
Deze werkgroep volgt de meest recente ontwikkelingen omtrent internering en bereid een studiedag voor.

Werkgroep Medische Ethiek:
Deze werkgroep behandelde het thema euthanasie.

Werkgroep Gemengde Huwelijken:
N.a.v. de problematiek van de schijnhuwelijken, onderzoekt deze werkgroep het verblijfsstatuut van de vreemde partner in gehuwde, verloofde of samenwonende "gemengde" koppels, problemen met visumaanvragen, documenten en legalisaties, toegang tot het grondgebied, praktijken door diensten van burgerlijke stand enz.

10. Subsidiedossier

Doorheen 2000 bleef dit dossier de Liga zorgen baren, vermits 2000 het laatste jaar was waarin we subsidies ontvingen van het ministerie van Cultuur onder het oude decreet. Uit gesprekken en ontmoetingen met het kabinet Anciaux blijkt dat het kabinet Anciaux de Liga een goed hart toedraagt en werkt aan een overgangsmaatregel waaronder de Liga zou kunnen gesubsidieerd worden in 2001. De subsidiëring onder het nieuwe decreet (2002) zou ook de regularisatie van de DAC-werknemers mogelijk maken (2005).

11. Publicaties

Zoals andere jaren, werd ook in 2000 de Liga-Nieuwsbrief en Fatik driemaandelijks gepubliceerd (zie recente uitgave hierbij). Daarnaast werd er een nieuwe Liga-folder en een educatiefolder geproduceerd.

In onze reeks dossiers verscheen de antiracismewet-brochure, die inzicht geeft in deze wet en de toepassingsmogelijkheden belicht.

I.s.m. Amnesty International werd er een kennismakingspakket samengesteld (zie hoger).

Tenslotte werd de laatste hand gelegd aan een publicatie die als introductie tot de mensenrechten en als kennismaking met de Liga zal fungeren. Deze brochure verschijnt, n.a.v. het 100-jarige bestaan van de mensenrechtenbeweging in België, in 2001.

12. Pers en P.R.

De meest opvallende actie naar de pers toe was een Liga-advertentie die verscheen in het najaar van 2000, en veel positieve reacties teweegbracht.

De belangrijkste ontwikkelingen en acties werden ook in 2000 opgevolgd of toegelicht via een persconferentie of persbericht. Zo organiseerde de Liga een

persconferentie rond de zaak Erdal en rond de maatschappelijke bijstand voor regularisatieaanvragers (i.s.m. de Ligue des Droits de l' Homme). Tevens was de Liga mede-inrichter van persconferenties over de uitwijzing van Roma, over de regularisatieprocedure en over de nieuwe asielprocedure.

Er verschenen opiniestukken in de pers, over o.a. Erdal, snelrecht, het veiligheidsplan en schijnhuwelijken.

Net voor het nieuwe jaar kon de Liga zich de trotse eigenaar noemen van een eigen website:
http://www.ligavoormensenrechten.be of http://www.mensenrechten.be
Deze website wordt regelmatig ge-updated.

De Liga was mede-inrichter van een studiedag i.v.m. de rechten van de sociale bewegingen "Recht op Recht".

I.s.m. de universiteit Gent organiseerde de Liga het debat "Failliet van de Integratie", dat door een volle zaal gevolgd werd. Hierbij produceerde de Liga ook een documentatiemap. Onze voorzitter mocht dit debat ook toelichten in een radioprogramma.

Regelmatig werden oud-leden en sympathisanten aangemoedigd zich aan te sluiten bij de Liga.

De Liga stond geregeld in de belangstelling van de pers, n.a.v. persberichten, standpunten die opgevraagd werden, artikels in onze tijdschriften. Onze voorzitter werd tot 3 maal toe uitgebreid geïnterviewd.

De Liga liet enkele parlementaire vragen stellen, o.m. over asielagenten en de Roma.

Tijdens de Gentse Feesten hield de Liga "Open Deur": bezoekers werden wegwijs gemaakt in de werking van de Liga.

Voorts bemande de Liga een stand op "Het Andere Boek", op de Vrijzinnige conferentie en op de vakbeurs: dagen van de moraal, een grote didactische vak- en infobeurs voor leerkrachten en studenten niet-confessionele zedenleer.

Tenslotte trof de Liga voorbereidingen van een grootse kunstveiling in 2001.

13. Samenwerking

2000 kende weerom een actieve samenwerking met de Ligue des Droits de l' Homme, het Overlegcentrum voor Integratie van Vluchtelingen, Amnesty International, het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding en de Nationale Beweging voor Mensen zonder Papieren. Tevens werkten we samen met het Vlaams Minderheden Centrum, het Comité voor Medische Ethiek, het Humanistisch Verbond, People' s Rights Watch en verschillende universiteiten en vakgroepen. De Liga was eveneens betrokken bij de oprichting van een Europese vereniging van mensenrechtenliga' s (FIDH- EA), bij FIDH, bij Linc en BVVO, bij de Vlaamse Onderwijsraad commissie mondiale vorming, bij de Kinderrechtencoalitie en

tenslotte bij de werkgroep patiëntenrechten en de stuurgroep non-discriminatie in de huisvesting.

14. Liga-prijs

Zoals hoger reeds vermeld ging de Liga-prijs dit jaar naar Lieven Dupont, hoogleraar strafrecht, voor zijn immense bijdrage tot de verbetering van de rechten van de gedetineerde en zijn voorontwerp (als voorzitter van de Commissie Dupont) van Basiswet Gevangeniswezen en Rechtspositie van de Gedetineerde. De prijsuitreiking kon op ruime belangstelling rekenen.

15. Individuele gevallen

Alhoewel de Liga wat betreft individuele vragen en klachten voornamelijk "doorgeefluik" is, namen ook in 2000 weerom honderden personen contact met de Liga. In de meeste gevallen konden we telefonisch, elektronisch of per brief adviseren, doorverwijzen, informatie of documentatie verschaffen.
De Liga kon enkele van die individuele dossiers oplossen door zelf contact te nemen met betrokken diensten.

16. Raad van Beheer - Algemene Vergadering

De Algemene Vergadering werd bijeengeroepen op 8 februari en 2 oktober 2000.

De Raad van Beheer werd maandelijks samengeroepen (verslagen in bijlage).
Naast de reeds aangehaalde thema' sbehandelde de Raad tevens:

stakingsrecht (31/1/00)
geluidsoverlast in Zaventem (31/1/00)
nieuwe naturalisatiewet (4/9/00)
camerabewaking tijdens Gentse Feesten (4/9/00)
financiële tussenkomst voor stookolie (4/9/00)
parlementaire commissie mensenrechten (20/12/00)

Het Dagelijks bestuur kwam wekelijks samen.

17. Interne werking

Het jaar 2000 zag het spijtige vertrek van Jef Geboers, die zich 10 jaar lang voor de Liga had ingezet.

Begin 2000 kreeg de Liga twee nieuwe medewerkers: Lieve Dosogne (die Ive Van der Auweraert opvolgde) en Bieke Machiels (die Jef Geboers opvolgde).

Tezamen met Claudine Rondelez, die in december 1999 van start ging (en blijft tot september 2001), kende de Liga dus voor de helft een gloednieuwe staf. Met de hulp van de "oude getrouwen" van de staf zorgde dit in 2000 voor een reeks nieuwe impulsen en nieuwe projecten, zoals trouwens elders in dit verslag weergegeven. Dit zorgde ook voor een stop in de daling en stagnatie van het ledenaantal, en trok nieuwe leden, sympathisanten en vrijwillige medewerkers aan.

In december 2000 moest de staf vaststellen dat een computervirus alle bestanden verorberd had, en dat onze computer "leeg" was. Dankzij de goede classificatie en bewaring van gegevens in archieven en op diskettes door Dorine en Anja werd deze tegenslag geen ramp.

Via een bevriend bedrijf bezorgde Dorine de Liga een tweede computer.

Tenslotte organiseert de staf een wekelijkse teammeeting, en een dagelijks overlegmoment.